

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-22-05

Druk nr 3770
Warszawa, 17 lutego 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o świadczeniu przez
prawników zagranicznych pomocy
prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej.**

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 126, poz. 1069 oraz z 2004 r. Nr 96, poz.959) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 12;
- 2) w dziale II w rozdziale 3 po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. Prawnik spoza Unii Europejskiej jest obowiązany przedstawić co roku organowi prowadzącemu listę, na którą jest wpisany, zaświadczenie wystawione przez właściwy organ państwa macierzystego stwierdzające, że jest on zarejestrowany w tym państwie jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów, o których mowa w art. 2 pkt 3.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Celem nowelizacji ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej jest skorygowanie rozwiązań przyjętych w tej ustawie dla wdrożenia dyrektywy nr 98/5/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. mającej na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w Państwie Członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych i zapewnienie pełnej zgodności tej ustawy z ww. dyrektywą. Dla osiągnięcia tego celu proponuje się skreślenie art. 12 ustawy, który nakłada na prawnika zagranicznego wpisanego w Rzeczypospolitej Polskiej na listę prawników zagranicznych obowiązek corocznego przedstawiania organowi prowadzącemu listę zaświadczenia z jego państwa macierzystego o zarejestrowaniu w tym państwie jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu odpowiadającego polskiemu zawodowi adwokata lub radcy prawnego.
2. Zgodnie z podstawowym założeniem obowiązującej ustawy, pomoc prawną na warunkach i w zakresie w niej określonym mogą świadczyć tylko te osoby, które są prawnikami zagranicznymi, tzn. są uprawnione do wykonywania w ich państwach macierzystych zawodu odpowiadającego polskiemu zawodowi adwokata lub radcy prawnego. W związku z powyższym posiadanie tego uprawnienia podlega badaniu na etapie rozpatrywania każdego wniosku osoby zainteresowanej o wpis na listę prawników zagranicznych (por. art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy). Nie można jednak wykluczyć, że osoba dysponująca przedmiotowym uprawnieniem w momencie dokonywania wpisu na listę prawników zagranicznych utraci je w okresie późniejszym. Aby móc identyfikować takie przypadki i zapobiegać świadczeniu usług prawnych przez osoby, które utraciły wymagane uprawnienia, wprowadzono art. 12 ustawy i przewidziany w nim obowiązek okresowego przedkładania przez prawnika zagranicznego stosownego zaświadczenia.

3. Komisja Europejska, po zapoznaniu się z przepisami ustawy, od samego początku zarzucała, że jej art. 12 jest sprzeczny z dyrektywą 98/5/WE. Podnosiła, że ww. przepis kłóci się z celem dyrektywy: dyrektywa ma ułatwić podejmowanie i prowadzenie działalności zawodowej przez prawników, tymczasem art. 12 ustawy to utrudnia. Wskazywała także, że państwo macierzyste prawnika zagranicznego ma obowiązek informowania właściwych organów państwa, w którym prawnik ten prowadzi działalność na zasadach określonych w dyrektywie, o zamiarze wszczęcia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego, sugerując, że tą drogą można uzyskać informacje o ewentualnej utracie przez prawnika uprawnień do wykonywania zawodu w państwie macierzystym.
4. Po wstępnej polemice z Komisją, dokonano dodatkowych analiz oraz zasięgnięto dodatkowych zewnętrznych opinii i uznano, że należy zgodzić się ze sformułowanym wyżej zarzutem. Realizacja celu, jakiemu ma służyć art. 12 ustawy, możliwa jest bowiem poprzez właściwe wykorzystanie mechanizmów przewidzianych w samej dyrektywie w odniesieniu do prawników z Unii Europejskiej. Natomiast w odniesieniu do prawników spoza Unii Europejskiej nie ma żadnych zobowiązań międzynarodowych zwalniających ich z obowiązku, o którym mowa w dotychczasowym art. 12. Brakuje też podstaw prawnych do wywodzenia obowiązku współpracy właściwych organów samorządowych tej grupy prawników zagranicznych z samorządami polskich korporacji, jak w przypadku państw Unii Europejskiej. Dlatego też projektowany art. 20a utrzymuje ów obowiązek w stosunku do prawników spoza Unii Europejskiej.

Ani z urzędu, ani na wniosek polskich korporacji ich odnośniki państw spoza Unii Europejskiej nie mają obowiązku udzielać informacji, które byłyby potrzebne do oceny czy prawnik spoza Unii Europejskiej w dalszym ciągu posiada uprawnienia, od których zależy wykonywanie działalności zawodowej w Polsce, a to oznacza z kolei, że bez nałożenia bezpośrednio na prawnika spoza Unii Europejskiej obowiązku przedstawiania stosownego zaświadczenia kontrolowanie przez polskie korporacje, czy

dana osoba jest uprawniona do wykonywania zawodu czy nie będzie utrudnione, a w pewnych przypadkach niemożliwe. Ponadto w utrzymaniu tego obowiązku w art. 20a projektu, do tej grupy prawników spoza Unii Europejskiej, nie stoją na przeszkodzie żadne zobowiązania międzynarodowe.

Dlatego uprawniony jest wniosek, że obowiązek nałożony w art. 12 ustawy w odniesieniu do państw Unii Europejskiej nie jest niezbędny do osiągnięcia celu, dla którego został ustanowiony – jest środkiem co najmniej nieproporcjonalnym i przez to niezgodnym z dyrektywą.

5. W konsekwencji, aby zapewnić pełną zgodność ustawy z dyrektywą, w projekcie proponuje się zniesienie spornego obowiązku poprzez skreślenie art. 12, z zachowaniem tego obowiązku w odniesieniu do prawników spoza Unii Europejskiej.
6. Z uwagi na to, że nie ma potrzeby wprowadzania dłuższego okresu *vacatio legis* przed wejściem w życie nowych regulacji, a przeciwnie – konieczne jest jak najszybsze ich wprowadzenie w celu wypełnienia aktualnego już od dnia 1 maja 2004 r. obowiązku zapewnienia zgodności prawa polskiego z dyrektywą, proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.
7. Ocena skutków regulacji
  - 1) Proponowana zmiana ustawy będzie oddziaływać na sytuację prawników z Unii Europejskiej (zdejmie z nich obowiązek przedkładania zaświadczeń, o których mowa obecnie w art. 12 ustawy) oraz – pośrednio – organy samorządów zawodowych adwokatów i radców prawnych (ewentualne „następcze” weryfikowanie uprawnień zagranicznych prawników do prowadzenia praktyki w Polsce będzie wymagało od samorządów adwokackiego i radcowskiego ściślejszej współpracy z właściwymi samorządami innych państw).
  - 2) Proponowana zmiana ustawy była konsultowana z samorządami adwokackim (Naczelna Rada Adwokacka) i radcowskim (Krajowa

Rada Radców Prawnych) i opiera się na założeniach, które zostały w całości uzgodnione z tymi samorządami.

- 3) Nie przewiduje się, aby wejście w życie ustawy spowodowało jakiegokolwiek skutki finansowe dla budżetu państwa bądź budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Nie będzie też miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki ani sytuację i rozwój regionalny.
- 4) Nieprzyjęcie ustawy grozi natomiast skierowaniem przez Komisję Europejską sprawy przeciwko Polsce do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu o naruszenie prawa wspólnotowego (tzw. *infringement proceedings*; por. art. 226 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską). Komisja zapowiedziała już, że ma zamiar wszczęcia takiej procedury. W świetle dokonanych analiz i zgromadzonych opinii trudno oczekiwać, aby w takiej sprawie Trybunał wydał orzeczenie korzystne dla Polski.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-430/05/DP/kr

Warszawa, dnia 07/02/2005 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

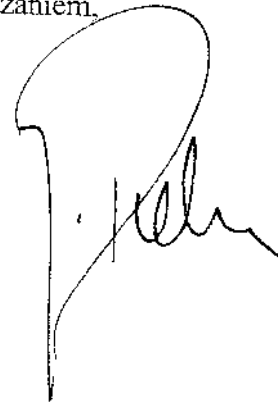
W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-22-05) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Ustawa o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w RP stanowi jeden z elementów składających się na stworzenie pełnego i efektywnego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych. Ustawa implementuje do polskiego systemu prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 98/5/WE z dnia 16 lutego 1998 r. mającą na celu ułatwienie stałego wykonywania zawodu prawnika w Państwie Członkowskim innym niż państwo uzyskania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. WE Nr L 077, 14/03/1998).
- II. Narzucenie w art. 12 obowiązującej ustawy na prawnika zagranicznego (pochodzącego z państwa członkowskiego Unii Europejskiej) obowiązku corocznego przedstawiania zaświadczenia wystawionego przez właściwy organ państwa pochodzenia stwierdzającego, iż dany prawnik jest zarejestrowany w tym państwie

jako osoba uprawniona do wykonywania zawodu przy użyciu jednego z tytułów wskazanych w dyrektywie 98/5/WE, wychodzi poza cel dyrektywy i jest środkiem nieproporcjonalnym do celu jaki ma osiągnąć.

- III. Analiza przepisów dyrektywy 98/5/WE pozwala stwierdzić, iż ich prawidłowa implementacja stwarza możliwość skutecznej i bieżącej weryfikacji posiadania uprawnień do wykonywania zawodu prawnika w państwie pochodzenia. Właściwe organy państw członkowskich, realizując zadania nałożone na nie przez dyrektywę, zobowiązane są do bezzwłocznego przekazywania wszelkich informacji mających wpływ na posiadane prawo wykonywania zawodu. W związku z powyższym uchylenie przepisu art. 12 zapewni zgodność ustawy z prawem Unii Europejskiej.
- IV. **W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Andrzej Kalwas
Minister Sprawiedliwości